

AIDAI

Münchenas

Seštadienis, 1946.I.12 d. (II metai) Nr.10/47

STO SUVAŽIAVIMO ATIDARYMAS

Netvirtadienį 17 val. Westminster salėje, Londone, iškilmingai atidarytas STO pilnietis susirinkimas. Atidarydamas suvažiavimą Attlee pasakė kalbą: „Man tenka garbė jus pasveikinti. Per parengiamuosius pasitarimus jau daug yra padaryta. Mes turime nustatyti programą. Šis susirinkimas turėtų vykti ta pačia praktine dvasia, kuri vyravo parengiamojo komisijoje. Aš manau, kad su energija ir gera valia daug didelių klausimų bus galima išspręsti. Mes visa darysime, kad jūs čia jaustumėtės kaip namie. Čia jūs patys pamatysite, kaip priešas nusiaubė mūsų miestą. Visa britų tauta jūsų darbą rėms. Visi žmonija šiandien stovi kryžkelėje. Ji du kartu pergyvena neišsėkomas karo kančias. Tretysis karas užtraktų toki skurdą, kuris ir kartų kartos negalėtų pašalinti. Lengviau yra pasaulinės taikos principus pripažinti, bet sunkiau juos įgyvendinti. Mes, britai, gerai žinome, kiek pastangų kaštavo pergalė. Vyrai ir moterys iš visų pastangų dirbo vieningai tikslui-pergalai. Mūsų ginklai nulėmė karą. Dabar mūsų uždavinys visos jėgos pašvesti taikai. STO turinti būti sverbiausias užsienio politikos veiksnys. Anksčiau rūpinasi atskirų valstybių interesais. Dabar prasideda nauja era. Mes turime atsiminti rusų atstovų žodžius, kad taika esanti nedaloma. Karas daug ko mus pamokė. Dėvų laiku niekas nesigriebė veikti prieš agresivią Japoniją. Europoje buvo leista įsigalėti fašistams. Dabar mes išmokome suprasti, kad visi esame vienos šeimos nariai. Išvaduoti žmoniją nuo karo yra sverbiausias mūsų uždavinys. Aušta nauji laikai. Karo atveju būtų panaudoti galingiausi ginklai. Atominė bomba yra paskutinis įspėjimas.

Todėl yra gera, kad atominės energijos klausimą apsvaistys tam tikra komisija. Dabar tautoms tenka pasirinkti vieną iš dviejų - mirtį arba gyvenimą. Aš labai pasitikiu šio susirinkimo darbu. Tautų Sąjunga turėjo daug silpnybių. Todėl ir JAV bei Rusija jai nepriklausė. Dabartinė charta yra daug realesnė. Teisė, saugos jėga. Šiam kūriniui reikalinga tautų masių parama. Kiekvienas gali suprasti, kad tai liečia jį patį ir jo šeimą. Dėl to bus svarbi ir Ūkio bei Socialinių Reikalų Taryba, nes juo saugiau bus, juo mažiau reikės policijos. Turėtų valdyti įstatymus ir moralę. Mes esame čia tik dėl to, kad už tai kentė ir mirė milijonai žmonių. Taigi mūsų darbas turi būti sėkmingas“.

Į Attlee kalbą atsakė Parengiamosios Komisijos pirmininkas Kolumbijos atstovas. Jis pasakė: „Dabar visoms tautoms galios lygios teisės. Su ištverme ir gera valia žengsime pirmyn. Dabar ir mažosios tautos galės pareikšti savo balsą“. Po to Belgijos atstovė Paul Henry Spaakas buvo išrinktas pirmininku.

TRISDESIMTS ŠEŠIŲ VALANDŲ KARAS

JAV armijos oro pajėgų viršininkas gen. Henry H. Arnoldas yra paskelbęs žurnale „Life“ savo trečiąjį raportą karo reikalui. Ji atvaizdavo ne tik šio karo oro pajėgų vaizdą, bet taip pat vaizdavo ir būsimąjį karo perspektyvas. Gen. Arnoldas sako: „Paskutiniu metu JAV reiškiasi pavojingas nusistatymas pasitikėti būsimąjį karą su tomis pačiomis apsigynimo priemonėmis bei mokslo teorijomis, kuriomis naudojosi šiam karui besibaigiant. Tačiau karinis oro pajėgų potencialas ir esamosios oro pajėgos

reikšmės esant, turi sugebėti pasiskirti naujas idėjas bei technika. Sausumos kariuomenė, Arnoldo nuomone, esanti pasiruošusi prisitaikyti naujausioms karo mokslo idėjoms. Mes galime vykdyti stambią oro operaciją tik atominės bombos nugabenti į reikiamą vietą. Jeigu pagerėjusi priešlėktuvinė apsauga tai sutrukdytų, mes turime būti pasirengę pasinaudoti vokiečių V 2 raketos pavidalo ginklu, tik žymiai patobulintu atsturo ir tikslaus pataikymo atžvilgiais.

Šio paminėtos rūšies ginklai padarys galimą pikčiausią karą iš visų karų. Toks karas prasidėtų atominių bombų sprogimais Londone, Paryžiuje, Maskvoje ir Vašingtone. Bombų padaryti sunaikinimai būtų tokie greiti ir baisūs, jog karas baigtųsi per 36 valandas.

Būsimojo karo galės kilti naikinančių greičiu. Dabartinėmis priemonėmis prieš oro pajėgos be išėjimo gali prasiskverbti pro visas anksčiau padarytas kliūtis ir sudaryti naikinančius smūgius didžiausiems gyventojų, pramonės, ūkio ar administracijos centrams dar prieš sausumos pajėgoms pasireiškiant. Priešo raketinių sprogmenų lietus, pasipylęs ant didžiųjų JAV miestų, per kelėtą sekundžių sunaikintų daugiau kaip 10 milijonų gyventojų. Priešo tikslas būtų ne sugriauti pramonę, kaip to siekiama tikrai ilgu karu, bet paralyžuoti gyvenimą, sunaikinti žmones.

Radars, anot Arnoldo, milžiniškai išplečia žmogaus regėjimo galimybes. Radars bus panaudotas ir raketų kare. Milžiniško galinumo radaro spindulys šlyos dangų taip, kad objektai net už tūkstančių kilometrų duos radijo aidą. Radio aidas šviesiamo ekrane paverčiamas paveikslu. Panaudojant radarą, JAV jau per 30 minučių galės pasiruošti puolimui.

Tačiau ir 30 minučių jau sudaro laiką, per kurį priešas gali sudaryti didelių nuostolių. Radars sušios lokiančias prieš raketas, nustatys jų vietą bei kursą ir suteiks duomenis elektroninių apsigynamųjų raketų kalkuliatoriams. Apsigynimo raketos per kelias sekundes bus išleistos, kad sunaikintų prieš raketas.

Gen. Arnoldas pasakė, nors ir nesama nenugalimų kliūčių apsiginti prieš būsimojo vokiečių V 2 tipo atominius sviedinius, vis dėlto ši aplinkybė turėtų paskatinti mūsų pastangas išrasti veiklias apsigynimo priemones. Vienintelė galima apsaugos priemonė prieš paleistą prieš raketą būtų tik kita išsauta raketa, kuri tam tikrame taške susitiktų su prieš raketą ir ją sunaikintų. Apsiginamoji raketa, kartą išleista, radaro pagalba pati turėtų surasti lokiančią prieš raketą ir pati koreguotų savo kryptį. Priartėjus prie prieš raketos ji galės būti išsprogdinta radio kapsulio pagalba, kuris iš rastas Antrajame Pasauliniame Kare.

Paliesdamas kitus apsigynimo būdus atominiame kare Arnoldas pasakė: 1. reikia stengtis užtikrinti, kad niekur pasaulyje atominės bombos slapta nebūtų gamamos, 2. turime surasti visus galimus apsigynimo būdus prieš paleistas prieš atomines bombas ir 3. mes turime perplanuoti savo šalį taip, kad ji kuo mažiau siai būtų pažeidžiama.

Gen. Arnoldas pripažino, kad realus apsigynimo būdas prieš atominius ginklus būsias staigų puolimas su triuškinančia perara. Būsimajam užpuolimui turėtų būti duota suprasti, kad JAV užpuolimas sukelsis naikinančią atominę kontraataką.

Prieš prasidedant 36 valandų karui JAV turinčios būti decentralizuotos. Visų gyventojų perkraustymo operacija galėtų kaupti 250 milijardų dolerių, būtų būtina tautinio apsigynimo priemonė. Vienai valandai praėjus prieš užpuolimo, JAV pasiųs savo pirmąsias puolamąsias raketas į prieš miestus.

Oro desantai - viena efektingiausių modernių karinių pajėgų. Pilnai aprūpintos desantinės pajėgos galės smogti į tolimiausias prieš vietas ir bus pilnai aprūpinamos iš oro.

Nežiūrint apokaliptinio atominių bombų sunaikinimo, priešas, norėdamas laimėti karą, turėtų išiveržti į J.V. Priešo desantinė kariuomenė būtų aprūpinta lėgvais visa griaujamąja raketa.

niais ginklais ir prietaisais, pa-
našiais į žiūronus, kuriais būtų
galima matyti infraraudonais spin-
duliais perduodamus komandos žen-
klus.

Kada priešė kariuomenė išlips, JAV
jau bus patyrusios baisiausių nu-
stolių. Apie 40 milijonų žmonių
bus jau užmušta ir visi didesni
kaip 50 tūkstančių gyventojų mies-
tai sulyginti su žeme. Tačiau ir
nuniokotos JAV puls priešą taip,
kad jo desantinė kariuomenė bus
sunaikinta. JAV raketos nušluos
priešė miestus, o desantinė ka-
riuomenė sėkmingai užims užpuoli-
ko žemes. JAV laimės atominį karą.

MARGASIS MŪSŲ GYVENIMAS

- Šiandienomis pirmosios
Muncheno stovyklos lietuvių tau-
tinės grupės vadovas P. Minkūnas
paskyrė naują stovyklos švietimo
komisiją, kurią sudaro: pirminin-
kas Kazys Pranckonis, sekretorius
ir išeidinėkas Kazys Čikotės, moterų
švietimo tvarkytoja Magd. Šmul-
kstienė, specialinio švietimo
tvarkytojas Visvaldas Mačiūnas
ir bendrojo švietimo tvarkytojas
Kazys Vaičekauskas. Komisija yra
pasiryžusi sistemingai dirbti ir
kviečia visus galinčius prie
švietimo darbo prisidėti. Ji ti-
kisi visuomenės paramos.

- Pirmosios Muncheno lietuvių
stovyklos gyventojas Albinas Gri-
kietis, 25 metų, grایتosios džio-
vos išeidinėkas, mirė š.m. sausio
mėn. 5 d. Feldafingo sanatorijoje.
Laidotas Feldafingo kapinė-
se sausio 9 d. Savo tautiečio,
buv. konc. stovyklos kalinio, laido-
tuvėse dalyvavo liet. taut. grupės
vadovų pavad. Preibys ir gausus
būrys tautiečių. Laidotuvių apci-
gė atliko kun. Petraitis.

- Sausio 6 d. I Muncheno sto-
vykloje nusižudė Vincas Čiučiur-
ka. Laidotas sausio 11 d. Perl-
bacher Forst kapinėse.

- Pirmadienį išleina naujas „Ai-
dy“ žurnalo numeris. Turinys:
L. Dambriūnas „Nusikeltimas ir
bausmė“, amerikiečių rašytojo
Thornton Wilder dramos ištrauka,
Jono Aleksandriškio-Aisčio ir Ka-
zio Bradūno eilėraščiai, A. Ig-
naičio „Atominė energija“. „Mar-
goje gyvenimo“ skyriuje plačiau

rašoma apie Kauno Operos jubili-
jų, Muncheno lietuvių meno paro-
dą, duodama daug kultūrinių nau-
jienų ir politinė apžvalga, be to
paskelbta „Aidy“ novelės konkur-
sas.

Numeris gausiai iliustruotas
su nauju dail. V. Petravičiaus
viršeliu ir vinjetėmis.

- Lietuvių Sąjunga ir „Aidy“
redakcija kreipėsi į Muncheno
naujo amerikiečių laikraščio
„Neue Zeitung“ redakciją dėl tam
laikraštyje paskelbtų straipsnių
lietuviečių Pabaltės valstybių p-
liedžių. „Neue Zeitung“ redaksi-
ja paaiškino, jog viename iš sekant-
čiųjų laikraščio numerių busias
įdėtas straipsnis iš pabaltiečių
pusės.

- Sausio mėn. 20 d. 15 val. L.R.
K. patalpose įvyksta L.R.K. Munch-
no skyriaus visuotinis narių su-
sirinkimas. Numatoma rinkti nau-
ji skyriaus valdomieji organai.

- „Aidy“ redakcijos bendradar-
bis doc. E. Peterlevičius 11.5 ir
d. skaitė paskaitą Ingolstadt
lietuvių kolonijoje. Jo pasiūlė
jimu ten įsteigtas lietuvių kul-
tūrinio darbo ratelis, kurio va-
dovais išrinkti Vosylis ir Dov-
dėnas.

- Šią savaitę UNRROS universi-
tete įvyko atskirų fakultetų mo-
komojo personalo posėdžiai. Bu-
nustatyti semestro paskaitų pla-
nai. Numatoma, kad UNRROS univ-
sitetas pradės žiemos semestrą
atsinančią savaitę, t.y. sausio
15 d.

- L.R.K. Muncheno yra gavęs
žymų kiekį apdaro iš Amerikos
lietuvių. Dabar gauti drabužiai
išpakuojami ir skirstomi. Taip
pat jau yra priimami prašymai
drabužiams gauti. Aprangą skir-
ta Bavarijoje gyvenantiems, vis-
pirmo UNRROS globoje nesantiems
mūsų tautiečiams.

- Ši šeštadienį išleina iš
spaudos poeto K. Bradūno eilėra-
čių rinkinys „Svetimoji duona“.
Knygą iliustravo dail. E. Krasi-
kas. Išleido „Aidy“. Tiržas
1200 + 50 egz. Kaina 4 markės.
Mokiniams, užsisakantiems per
nazijas, duodama 25% nuolaida

- Jb. savo skaitytojus prašo-
n. šmirėti laiku prat. sti. "Ai-
u Di nos Informacijos" pranešama-
os s. ančiam mėnesiui. Užsiprenu-
bravusiems ligi 1.15 ir savo pre-
umeratos nepratęsusiems sekan-
šiam mėnesiui, mūsų leidinio siun-
tinėjimas bus nutrauktas nuo 1.18
d. Mūsų platiniojai Munchene yra:
I-joje stovykloje - Elena Gričiū-
tė (užsakykus priima V bloko raš-
tinėj.), II-joje stovykloje (Frei-
mane) - Jonas Karaliūnas ir mies-
to "Aidų" administracija, Lamont-
str. 21. "A.D.I." kaina: mėnesiui -
3.50 M., atskiras numeris - 0,20 M.
I provinciją "A.D.I." siuntinėja-
ma 2 kartus per savaitę.

- Šeštadienį, 1.5, Augsburgė
buvo suruoštas gimnazijos mokinių
"Šeštadienio vakaras". Vakaras pa-
sisek' labai gerai. Dalyvavusieji
įvairūs, kurių tarpe buvo Augsbu-
rgo kar. valdžios atstovai, UNRROS
vadovai ir L.S-gos Bavarijos Apy-
gardos Pirmininkas generalinis
konsulas A. Kalvaitis, išsinešė ne-
užmirėtamai gražų išpūdį. Augsbu-
rgo lietuvių gimnazijos direktorius
yra doc. A. Vasiliauskas.

- "Aidų" leidėjų ir vyr. redakto-
riaus adresas nuo dabar yra: Mün-
chen 23, Dreschstr. 5, tel. 34356.
Kalbosios valandos: 10 - 1/2 12.

SARACOGLU PANEIGIA SOVIETŲ TEISES Į KARŠO SRITĮ

Ankara (AP). Turkijos minist-
ras pirmininkas Sukru Saracoglu pa-
tvirtina neabejotinas Turkijos teis-
es į Karšą ir Ardchano provincijas,
esančias Armėnijos pasienyje, ir
prašo spaudą bei jaunimą laikytis
ramiai iki sukeltoji politinė įtan-
pa atsilaus. Toliau jis pareiškė,
kad kaip tik eoristinė Rusija po
turkų-rusų karo 1918 m. tą sritį
prisijungusi. Po Pirmojo Pasaulinio
karo ta sritis, laisvu balsavimu,
vėl grįžusi Turkijai. Saracoglu nei-
gia, kad Turkija atsiėmusi minėtąją
sritį, tada, kai Rusija buvusi silp-
na. Jis sako, kad patys tos srities
gyventojai niekieno nereikalaujami
prisijungti prie savo senojo krašto.
Jis sako, kad Rusija tada buvusi silpna,
tai Turkija tuo metu visai neegzista-
vusi.

TRUMPOS ŽINIOS

- Murnbergas. Nagrinėjant Rib-
bentropo kaltinamąją medžiagą, bu-
vo pateiktos Hitlerio ir Giano
1939 m. rugpjūčio mėn. pasitarim-
ištraukos. Tuos pasitarimuose d-
lyvavo ir Ribbentropas. Tada Hit-
leris pabrėžė reikala likviduoti
neutralias valstybes. Ribbentrop-
tada pareiškė, kad Gibraltarui
užimti būsių sudaryti atskiri vo-
kiečių kariniai daliniai. Po kar-
Britų Imperija būsianti išdalyta
Vokietijai, Japonijai ir JAV. Tai
pat Ribbentropas pritaręs pasaut,
priešo liktųjų lakūnus sunaikinti.

- Munchenas. Vasario mėnesį si-
sirinks Bavarijos parangiamasis
parlamentas. Šiuo metu ruošiamas
tokį parlamentą sudaryti. 1/3 bū-
simojo parlamento narių paskirs
min. pirmininkas, o kitus paskirs
partijos. Jau sausio 16 d. šis
parlamentas būsių sudarytas.

- Bukareštas. Pertvarkytoji Ru-
munijos vyriausybė pirmajame pasi-
dyje nutarė per būsimuosius parla-
mento rinkimus suteikti žodžio iš-
spaudos laisvę. Visos partijos g-
los išstatyti savo kandidatus.

- Berlyno Komendantūra nutarė
laisti mokyklose dūstyti tikybą
tiems vaikams, kurių tėvai tai p-
reikalaus.

- Gen. Nikolaus von Below, ku-
ris paskutinis apšaido Reicho ka-
celiariją, šiomis dienomis suimt-
Bad Godesbargo.

- Briuselis. Belgijos regento
paleido parlamentą. Vyriausybė s-
vo pareigas eis iki naujųjų parl-
mento rinkimų, kurie įvyks vasar-
17 d., tačiau ji nesutinka prisi-
imti atsakomybę už 1946 metų bi-
džetą, be tautos pritarimo. Nauj-
sis biudžetas taip suplanuotas, k-
gyventojams sudarys nemažų finans-
inių apsunkinimų.

- Sofija. V. nas britų kalbėt-
jas, ryšium su politine įtampa
balkanuose, pasakė: "Anglija ir
Sovietų S-ga turinčios pasakyti
partijoms iš dašinės ir iš kair-
kad Rusija ir Anglija dėl jų ne-
kariaus. Todėl visos partijos tu-
ri galvoti apie krašto atstatymą
ir dirbti".